

POSTANOWIENIE

17 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

na posiedzeniu niejawnym 17 marca 2023 r. w W.,
w sprawie ze skargi M. P. i D. P. o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 2 października 2019 r., I ACa 788/19,
wydanego w sprawie z powództwa M. P. i D. P.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,

- 1. odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania;**
- 2. zasądza solidarnie od powodów na rzecz strony pozwanej
koszty postępowania skargowego w wysokości 1200 (jeden
tysiąc dwieście) zł.**

UZASADNIENIE

Powodowi kredytobiorcy wnieśli o zasądzenie od pozwanego banku 75 001 zł z odsetkami tytułem zwrotu świadczenia nienależnego, za które kredytobiorcy uznali sumę zapłaconą bankowi tytułem rat kredytu wynikającą z waloryzowania kredytu kursem CHF ustalany przez bank. Do 31 sierpnia 2016 r. powodowie zapłacili pozwanemu 371 046,65 zł, a bez waloryzacji suma do zapłaty wyniosłaby 227 476,54 zł i dochodzona suma stanowi część różnicy.

Wyrokiem z 27 marca 2019 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu zasądził od banku na rzecz kredytobiorców 18 650,60 zł. Sąd ustalił, że suma udzielonego kredytu 680 000 zł została przeliczona na CHF kursem stosowanym przez bank przy skupie CHF, w oparciu o tak ustalone zadłużenie w CHF została obliczona wysokość rat w CHF, które następnie były przeliczne na złote kursem stosowanym przez bank przy sprzedaży CHF. Kredytobiorcy do 31 sierpnia 2016 r. zapłacili bankowi 362 332,43 zł tytułem rat. Należne w tym okresie raty, stanowiące równowartość 107 988,25 CHF, przy waloryzowaniu ich kursem średnim NBP wyniosłyby 352 503,84 zł, natomiast przy waloryzowaniu kursem kupna pozwanego banku wyniosłyby 336 730,05 zł. Sąd uznał, że z trzech kursów przeliczania rat na wyrażone w złotych (kursów pozwanego banku kupna i sprzedaży oraz kursu średniego NBP) należy przyjąć kurs najniższy, jako najkorzystniejszy dla kredytobiorców. Dlatego Sąd I instancji zasądził od banku na rzecz kredytobiorców 18 650,60 zł z odsetkami obliczoną jako różnicę 362 332,43 zł (suma rat wg kursu sprzedaży pozwanego, faktycznie zapłacona przez powodów) i 336 730,05 zł (suma rat wg kursu kupna pozwanego).

Wyrokiem z 2 października 2019 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalił apelację banku, a apelację powodów uwzględnił częściowo zasądzając dodatkowo 6951,78 zł z odsetkami. Sąd II instancji stwierdził omyłkę Sądu okręgowego przy obliczaniu różnicy 362 332,43 zł i 336 730,05 zł, gdyż różnica ta wynosi 25 602,38 zł, a nie 18 650,60 zł.

Kredytobiorcy wnieśli o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu odwoławczego w części oddalającej ich apelację, a tym samym powództwo, co do żądania zapłaty 37 699,80 zł z odsetkami. Skarżący zarzucili niezgodność zaskarżonego wyroku z:

1) art. 58 w zw. z art. 358 i 358¹ § 1 i 2 k.c. w brzmieniu z 30 kwietnia 2007 r przez uznanie za dopuszczalne umówienie się na waloryzowanie rat kredytowych kursem waluty obcej, chociaż wówczas prawo dopuszczało umowną waloryzację tylko miernikiem wartości innym niż pieniądz,

2) art. 479⁴³ i 366 k.p.c. przez uznanie, że sąd powszechny nie jest związany orzeczeniami sądu antymonopolowego wpisanymi do rejestru klauzul

niedozwolonych, które to orzeczenia uznawały za niedozwolone klauzule waloryzacyjne oparte o inne waluty.

Jako swoją szkodę wyrządzoną przez wydanie wyroku Sądu apelacyjnego kredytobiorcy podnieśli dalsze spłacanie kredytu po wydaniu zaskarżonego wyroku z zastosowaniem waloryzacji (nie wskazali, jakim kursem). Powodowie od 2 października 2019 r. do 20 września 2021 r. zapłacili pozwanemu tytułem rat kredytowych 89.230 zł, a suma tych rat bez ich waloryzowania powinna wynosić 59 511 zł. Różnica tych sum wynosi 29.719 zł, co skarżący wskazali jako wartość swojej szkody.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie jest środkiem zastępczym w stosunku do skargi kasacyjnej. Szkoda skarżącego nie może polegać na tym, że jego żądanie zostało oddalone. Celem skargi jest uzyskanie orzeczenia, bez którego nie jest możliwe dochodzenie naprawienia szkody powstałej na skutek wydania zaskarżonego skargą wyroku, czyli prejudykatu. Tymczasem powodowie podnoszą szkodę wynikającą z tego, że zaskarżony wyrok przesądził, że także raty kredytu nieobjęte rozstrzygnięciem podlegają waloryzacji kursem CHF. Powodowie podnieśli, że na skutek wydania zaskarżonego wyroku w innych procesach na tle tej samej umowy już nie będą mogli kwestionować ważności postanowień umowy kredytu przewidujących waloryzację kursem waluty obcej. Zatem szkoda skarżących ma wynikać z tego, że wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 2 z października 2019 r. stanowi prejudykat w przyszłych sporach stron tego procesu.

W orzecznictwie sporne jest, czy powaga rzeczy osądzonej rozciąga się na inne świadczenia z tego samego stosunku prawnego, tj. czy orzeczenie co do części roszczenia jest prejudykatem w postępowaniach o pozostałe części roszczenia. Właściwa jest teza o niezwiązaniu w sporze o świadczenie rozstrzygnięciem o inną część świadczenia (np. wyrok SA w Poznaniu z 10 sierpnia 2022 r., I AGa 274/21, Lex nr 3397892, aczkolwiek SA w Poznaniu bezpodstawnie ograniczył niezwiązanie wykładnią dokonaną w innym procesie tylko do rażącej sprzeczności z prawem tej wykładni). Przy przyjęciu poglądu przeciwnego

rozstrzygnięcie co do niewielkiej części świadczenia (np. dobranej tak, aby stosowały się przepisy o postępowaniu uproszczonym lub rozstrzygnięcie nie podlegało skardze kasacyjnej) determinowałoby odpowiedzialność pozwanego za części świadczenia, które nie były przedmiotem pozwu. Tymczasem dłużnik ma prawo np. zaniechać zaskarżenia nakazu zapłaty na niewielką sumę, co nie może oznaczać przesądzenia jego odpowiedzialności w kolejnych procesach.

W sporze o świadczenie rozstrzygnięcie o części świadczenia nie jest prejudykatem dla pozostałej części świadczenia. Prejudykatem jest wyrok ustalający istnienie lub nieistnienie prawa. Skarga podważa tezę Sądu odwoławczego o wiążącej mocy klauzuli waloryzacyjnej, lecz Sąd nie orzekł o mocy tej klauzuli. Była to jedynie kwestia prejudycjalna, co do której Sąd wypowiedział się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, lecz będąca poza sentencją, a tym samym nieobjęta powagą rzeczy osądzonej (tak samo post. SN z 30 września 2022 r., I CSK 2267/22).

Powodowie wytaczając powództwo o zwrot części rat kredytowych uważanych przez nich za świadczenie nienależne mogli tym samym pozwem objąć żądanie ustalenia, że pozwany bank nie ma prawa waloryzowania jeszcze niezapłaconych rat kredytu. Przy wykładni prawa, na której został oparty zaskarżony wyrok, żądanie ustalenia zostałoby oddalone, jednakże jego wartość sprawiłaby, że rozstrzygnięcie podlegałoby skardze kasacyjnej.

Skoro kredytobiorcy mogą wszcząć z bankiem spór o wysokość rat kredytu nieobjętych zaskarżonym wyrokiem, nie nastąpiła podnoszona przez skarżących szkoda. Dlatego na podstawie art. 424⁹ w zw. z art. 424¹² i 398⁹ k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

Na podstawie art. 98 k.p.c. pozwanemu przysługuje od powodów zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę w wysokości stawki minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Min. Sprawiedl. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

